Nr. 100. Anulu XXIX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu conceda ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 2 Ianuariu 21 Dec. 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

†

Inmormentarea consil. gub.

Vasilie L. Buténu.

Inmormentarea consiliariului Vasilie L. Buténu s'a intemplatu adi in 25 Dec. pe la 3 óre dupa am. cu tóta pomp'a convenita unui barbatu, carele ocupase unulu din posturile cardinale in acestu M. Principatu. La ceremoni'a inmormentarii indeplinite dupa ritulu nostru au fostu facia si Esc. Sale dnii FML. conte Folliot de Crenneville presiedinte alu gubernului, Vas. L. Popu presiedintele curtii de casatione, episcopulu rom. catolicu Mich. Fogarasi, toti dduii consiliari si toti ceilalti functionari de aici, provinciali, comitatensi si magist. atuali si din Dobóca patru oficiali reveritori de virtutea repausatului; éra preas. sa dn. episcopu gr. cat. dela Armenopole, in a carui diecesa repausatulu functionase ca prefectu de comitatu, tramise cá representante alu seu pe dn. canonicu Siorbanu, carele a si celebratu inmormentarea impreuna cu alti preoti. Dintre studentii de aici s'a formatu unu choru, carele facù ritulu resaritenu tóta onórea. Conductulu era impuitoriu, concipistii si cancelistii guberniali si altii incungiurau cu tortie remasitiele repausatului, care se duseru la cas'a eternitatii intre sunetele toturoru clopoteloru din capitala si cu band'a militare. Raru a svutu sici cineva dintre repausatu o onóre inmormentala mai straluc'ita, decatu cum fù acésta!

Necrologiulu lui Vas. Buténu merita a fi scrisu de catra unulu din cei mai deprópe si sei cunoscuti si amici. Nascutu din o familia nobila vechia, crescutu sub o disciplina aspra, ajutatu inse de temperamentulu seu celu blandu si iubitoru de ómeni, dupa absolvirea sciintieloru intrandu in servitiulu statului a fostu si elu unulu din acei barbati modesti si natiunii nóstre, carii fara cá se alerge ei insii dupa posturi, ian cautatu si gasitu acestea pe ei, pentrucá le au meritatu, si conducatorii statului le-au recunoscutu meritele, éra patri'a si natiunea lau splaudatu, si astadi in doliu suspina dupa perderea loi, cá a unui fiu credintiosu pana la mórte. Repausatulu fù unu nedesparitu sprijinitoriu alu folloru nóstre si ale multoru intreprinderi de cultura. Se i dicemu dar cu totii eterna memoria si se i fia tieren'a usióra patriotului si romanului nostru!

† **Dimitrie Budisteanu,**

capitanu pensionatu din armat'a Romanici, stramutatu cu locuinti'a de vreo 3 ani aici in Brasiovu repausà in 15/27 Dec. in etate de 56 ani, in urm'a unei momentane apoplexii.

In lips'a familiei si departarea rudeniloru gremiulu comercialu romanescu de aici si implini una din cele mai sante oblegaminti, candu ei midiuloci o inmormentare fórte onorifica si cuvinta demnitatii repausatului, cá fiu alu lui Marte; acésta se tienù in 18/30 la 3 óre dupa amédi, cu unu cortegiu impuitoriu, in care ostasimea c. r. austriasca a garnisónei de aici cu music'a militare si onorurile cuvinite unui capitanu iubilatu, D. colon. de cavaleria cu totu corpulu oficiresc cu in plena parada ocupà locurile spendórei conductului, la care luara parte sfara de multimea romanilor inca si straini, cu totii petrecundulu incungiuratu de tortie si preceau de chorulu preotiescu pana la cemiteriulu dela St. Nicolae. Actu frumosu si impuitoriu de colegialitate martiale, care servesce de onóre si reverintia intregei garnisóne c. r. austriace de aici, precum si gremiului comerciantiloru romani, cari dovedira si cu acésta ocasiune nobleti'a animii catra consangenii nostri fara tiermurire de locului nascerii. — Repausatulu capitanu fù si aici intre si sei. — Fia-i tieren'a usióra! —

J.

Acte autentice nationali.

Respunsulu Escelentiei Sale metropolitului Andreiu br. de Siaguna la scrisórea Excel. Sale metropolitului conte Alecs. St. Siulutiu.

Nr. Pr. 189.

Escelentia!

Multu pretiuit'a scrisóre a Escelentiei Tale din 10/22 ale curentei Nr. 1345 o amu primitu din mau'a Dlui protopopu Ioane Rusu in 18/30 Oct. a. c. prin care si binevoitu a'mi serie: „ca din considerationé, ca-ci maghiarii facu presiuni asupra corónei pentru darea unui ministeriu, si restituirea continuitatiei legislationei si a dreptului istoricu dela 1848 inainte de otarirea trebiloru comune de statu pentru totu imperiulu, si inainte de a indestoli si pe celelalte natii in privinti'a natiunalitatii loru, — natiunile nemaghiare s'au pusu intr'o via miscare, si asié si a nóstra romana, si ca de aci vine, ca din tóte partile s'a manifestatu si se manifestéza dorinti'a de a tramite un'a deputatiune in caus'a natiunale la Vien'a, si ca de aci s'au desvoltatu si acea nedumin'tia nationale, cá se se intórca catra noi ambii sei capi bisericesci, se loamu asupra nóstra conducerea causei nationali insa tea tronului, si ca dupa ce au vediutu retragerea nóstra, au umblatu a'si castigá pe altii din barbatii de incredere ai nostri, si ca pre acesti'a iau si aflatu in persónele Diloru Georgiu Baritiu si Dr. Ioane Rusu, si ca dupa cum Escelenti'a Ta Tesi incunoscintiatu, acesti deputati sunt de acea convictiune, ca nedumin'ti'a loru atunci va avea pondulu celu mai mare, candu archipastorii loru aru stá in fruntea de otatiunei; in fine Escelenti'a Ta binevoiesci a me invitá pe mine, cá se fiu gat'a a calatori cu Escelenti'a Ta la Vien'a, candu deputatii voru afiá de lipsa a ne chiamá la Vien'a, si candu Maiestatea Sa, dupa cum in o suplica recomandata si de Escelenti'a Sa Dlu gubernatore conte Crenneville la curtea regésca s'au cercatu, — s'au aretá apleccata a primí deputatiunea romana ardelena, séu déca eu nici decum n'asiu primí acésta invitare, atunci se espedediu pe séma numitiloru deputati din partea mea, si din partea celoru ce se tienu de mine, plenipotenti'a dupa formulariulu impartasitu de catre Escelenti'a Ta, si apoi la casulu acel'a, candu deputatii numiti aru fi siliti se remana mai multu timpu la Vien'a, se le facu din partea nóstra o colecta de bani, precum si la Esc. Vóstra s'au facutu si s'au datu vre-o 300 fl. v. a. spese de dramu.

La care amu onóre a respunde: ca eu nu cunoscu alta manifestatiune nationale — cetusi de catu formale — asupra situatiunei politice de catu formale — asupra situatiunei politice de catu formale — asupra situatiunei politice

audu, si cetescu mai in tóte dilele, cum unii sedusi de un'a séu alta patima defaima privatu si in foi publice pe Archierei si pe toti aceia am ploiati de nationalitatea romana, carii nu vreau se imitedie sarcasmele loru, si cum arunca asupra-le inegriri si defaimari nemeritate, cá numai ei sa multimésca ambitiunile loru desiarte, desi voiu de alta parte sa presupunu despre ei stat'a conscientiositate nationalitate si patriotica, ca ei intr'o parte a inimei leru se voru bucura, ca au gasitu pe estiva uscioru crediatori, carii lean datu loru subscriptiuni si spese de drumu pentru Vien'a, dar in sufletiulu loru voru audi un'a voce puternica, carea le va dice loru, ca nici ei, nici altii, intre carii conumeru eu si pe noi ambii Archierei, nu sunt in stare a corespunde acelora momente mari si multe din plenipotintiele loru, si anume I. din cele emise din Blasiu: „cá ei — deputatii Barbiu si Ratiu — se apere causa'a politica, dreptorile castigate, si tóte interesele nationali la tóte locurile competente, starundu, cá natiunea romana nu numai se se sustina, ci de facto sa se iloceda si in usuin si folosinti'a practica a tuturoru dreptoriloru sale nationali, privilegi de Msi. S'a castigate, precum si a tuturoru dreptoriloru acelor'a, care natiunei romane cá unei nationi regnicolare si politice i se cuvine"; s'anume I. din cele emise din Brasiovu: „cá Dieu va substérna la locurile mai inalte, séu déca se ve afiá cu cale, tocm'a si la prea inaltulu Tronu acele dorintie si suferintie ale nóstre, si ale celoru, cerii le simtu impreuna cu noi, care in dilele nóstre nu se potu face cunoscente prin diet'a tierei, séu prin adunarile municipale; indatorandune totodata aceiasi plenipotenti. cá sa fia cu tóta luarea aminte si la starea cea decadinta a industriei, a comerciului, a economiei, si peste totu a lipsei cei domnitóre din patin'a cerculare a numerariului prin urmare sa lucre si pentru castigarea unei bance ipotecarie promise de Maiest. S'a in un'a din propusetiunile regesci din 1 Iuliu 1863, dandune apoi séma la tempulu seu de acésa, ce voru fi lucratu." Inca mai voiu sa presupunu despre conscientiositatea patriotica si nationale a aceloru deputati, ca ei voiu recunósce in sufletiulu loru, cumca momentele espuse in plenipotentiele loru sunt obiecte ale legislatiei intr'o tiéra constitutionala, dar nu obiecte de petitii unilaterali, si ca la pertractarea loru constitutionala nu se face colecta dela particulari, ci tiér'a se ingrijesce pentru intempinarea spesseloru recerute.

Din aceste premise binevoiesce a vedé Escelentia! ca eu lucrarile complinite cu sunu laudat'a-Ti epistolu nu am in sta e a le acepta din acea simpla dar fundate causa, caci acele nu s'ao pertractatu potrivitu conclusseloru, care congresele nationali din a. 1861 si 1863 le ao stabilitu spre binele causei nationi, si ale sustinerei bunei, fratiescei contielegeri.

Binevoiesce, me rogu Escelentia! a-Ti aduce aminte, cum in tóm'a anului 1860 ne-amu intielesu fratiesce pentru o deputatione la Vien'a cu Escelentia T'a in frontea ei, si cu de a casa Ti-amu datu totu punctiosula sucursu, si ce multiamire cordiale amu secerutu noi Archerii in siedinti'a dintaiu a congresului nationalu din luna lui Ianuariu 1861 pentru acést'a a nóstra armonica conlucrare; — binevoiesce, me rogu Escelensia! a-Ti aduce aminte, cum in primavér'a anului 1861 s'au aretatu trebointi'a trimiterei unei deputatiuni la Vien'a, carea dintaiu s'au pertractu la Sibiiu rubt presidinti'a mea prin comitetulu nationalu, si protocolulu acestei siedintie de comitetu s'au comunicatu Escelentiei Tale prin doi membrii ai comitetului cu rogarea, cá Esclenti'a T'a se binevoiesci a pertractá cu celalalti membrii ai comitetului din Blasiu si din giorulu lui acelasi obiectu, si numai dupa pertractarea si aprobarea obiectului costinuatu si din partea siedintiei comitetului dela Escelenti'a T'a s'au pusu in lucrare idea deputatiunei nationali, cá convingeri si decisiuni unanime ale amenduroru Archiereilor, si ale barbatiloru nationali de incredere, pre cari congresulu din 1861 iau designatu pentru ducerea intielesu nationali pe lenga si cu Archiereii.

Binevoiesce asia dara a Te convinge Escelentia! din cele ce amu atinsu sci in liniamente generali, ca l. insinuarea aceea, cá cum eu asiu fi parasitu causa'a nationei, este nefundata; II. ca eu am remasu in continuitatea conducerei causei nóstre, precum modalitatea ei o prescriu decisiunile congreselou nationali. III. ca eu nimica nu recunoscu de legalu in conducerea causei nationali, ceea ce nu corespunde decisiuniloru dela congresele nationali.

Pre langa care cu incredintiarea deosebitei fratiesci veneratiuni, amu onóre a remané

alu Escelentiei Tale,

Sibiiu 20 Octombre, (1 Novem.) 1866.

umilitu servu.

Spicuire pintre legile Ungariei.

(Urmare.)

Artic. VIII. Supune in 3 §§ i pe tóte elasele locuitoriloru la portarea sarcineloru publice.

IX. Contiene legiuirea desfiintiatóre de iobegia, diecimeli, tacse urbaniale pe langa despagubire. Acestu artic. sta numai din 5 §§-i.

Art. X in bieti 8 §§ i voiesce a regula comasationea, separarea pasiunatului si a lemnaritului.

Art. XI atinge in 5 §§-i cá in fuga causele de judecata care mai naiste se pertractá la asié numitele judetie dominale (forum dominale), séu patrimoniale, in care boierii se facea totuodata judecatori si tieraniloru.

Art. XII preface prin 9 §§-i veniturile private ale boieriloru in datorii de statu, cá adica statulu se stea bonu si elu se le platésca.

Art. XIII se ocupa in 3 §§-i cu dieciuelele clericiloru.

Art. XIV ar voi a funda in 7 §§-i saracuti o banca de creditu cu unu fondu letu de cincisute mii fiorini. De n'ai citi acea lege negru pe albu, ti-ar veni se credi, ca vreunu pacala va fi prevaricatu acelu articulu si acea cifra indoisu intre celelalte legi spre a'si bate jocu de o tiera intréga. Audi banca cu fondu de $\frac{1}{2}$ milionu!

Art. XV sterge in 3 §§ i legea aviticitatii, care nu suferia ca neboierulu se póta cumpara mosia dela boieru.

Preste totu acesti siepte articuli de lege sistem'a absolutistica trecu intocma precum trece cineva cu cós'a prin érba substituindu cu totulu alte legi in locuiu loru, in catu la acestu locu se póte dice cu totu dreptulu, cumca l o g i c' a f a p t e l o r u a intratu intru tóta valóre ss. 18 ani se luptase partit'a liberala in desiertu, pentrucá se derime acelea fortaretie ale feudalismului; trebui se vie revolutionea si apoi absolutismulu, pentru cá se curatie locuiu. Tristu adeveru!

A. ticulu XVI face incercarea nelericita de a reorganisa municipiile (comitatele, districtele) in — doi §§-i, adeveratu ca numai in modu provisoriu. Este in acelu artic. unu punctu in tóta privinti'a memorabiliu. Nu destuiu, ce la diet'a Ungariei se potu alege, precum amu vediutu, numai ómeni carii sciu bine limb'a maghiara, si dupa punct. c) din acestu artic. toti membrii statu si a d u n a r i i g e n e r a l e, catu si ai comitetului municipalu sunt datori a vorbi ungurésce, pentruca limb'a de consultatione in acelesi adunari este singuru **cea** maghiara; éra Croatiei si Slavoniei li se da gratia de a vorbi in tiér'a loru si in limb'a propria. In poterea acestui punctu toti boieranasii romani si preste totu romanii cati nu aru cunósce limba maghiara voindu a lua parte la adunari generale, séu dorindu a fi alesi in comitete, devinu numai acesa ce se dice masculus pictus, séu mai pe romanesce gura-cascata. Intr'acea toti cati voiescu a se petrunde mai bine de scopurile unei legi cum este si acésta, trebue se'si tiena insiutea ochiloru tóte acelea legi cu cate au ingrijitu conducatorii nationii maghiare a inradecina preste totu limb'a maghiara si a desradecina pe celelalte. Incoputulu s'a facutu in privinti'a limbei maghiare cu artic. XVI din an. 1790/1. Prin artic. III din an. 1832 s'a facutu unu pasu mare insiute, pentruca de atunci incóce procesele de judecata la tabl'a regésca au trebuitu se decurga ungurésce, éra nu latinesce, matriculele bisericesci in tóte parochiile pe unde se predica ungurésce, se se compuna in acea limba, la institutulu de preparandie romanésca din Aradu se se introduca limb'a maghiara.

Artic. VI din 1840 intocmitu din 11 §§-i introduce limb'a maghiara fara nici o distinctiune in tóte sfacerile publice din Ungari'a, si-lesce (§ 7) si pe parochii toturoru confesiuniloru a compune matriculele **numai** ungurésce, éra § 8 impune toturoru confesiuniloru strinsulu obligamentu de a'si pune parochi, predicatori, capelani, cooperatori numai de aceia, carii conoscu limb'a maghiara.

Vine artic. II din 1843. Acesta silesce si pe regele a vorbi cu tiér'a, cu diet'a in tóte resolutiunile, propusetiunile, rescriptele, intimatele si in tóte legile numai ungurésce (§ 1, 2), éra limb'a desbaterilor dietale este numai cea maghiara; numai erostiloru li se face érasi stata gratia, cá déca n'au invetiatu inca ungurésce, deputatii loru in urmatorii 6 ani se póta vota — l a t i n e s c e. éra comitatele loru se mai scrie latinesce. § 8 et 9 introduc limb'a maghiara intru totu coprinsulu Ungariei in tóte scólele nu numai cá studiu obligatu, ci si cá limb'a esplicatiunii. In poterea acestoru §§-i facundune odata fusiunea Transilvaniei cu Ungari'a, limb'a romanésca si limb'a germana cá limbi ale scólelor trebue se se delature indata, éra in locuiu acelora se se introduca limb'a maghiara, academi'a de drepturi din Sibiiu, tóte gimnasiile, seminariile, preparandiile si tóte scólele comunale se prefaca in scóle maghiare asié, in catu de cas. ddni profesori dela Blasiu, Brasiovu, Nasaudu si mai in scurtu din tiér'a intréga séu voru tiené prelegerile numai in limb'a maghiara, séu isi voiu da dimisiunea. Legea cere asié, legea din 1843 pusa in Ungari'a inca de pe atunci in activitate, agerita prin legile din 1848, delaturate de catra absolutismu; éra prin restaurarea pretinsa a legilor din 1848 cu statu mai virtosu au se fia restaurate legile din anii 1832/6, 1840 si 1843, cu catu despre aceleasi nu se póte dice nici ca sunt fetii revolutionilor, nici ca le-aiu fi lipsitu formele parlamentare, ci ele sunt legi decretate si sanc tiunate intru tóta form'a loru, asupra carora facundune odata fusiunea nu mai poti lucra fara pericolu de a fi tractatu **cá** rebelu si condamnatu la féra si temnitia pe multi ani.

Eca la ce legi voiescu se ne **duca** pe noi unionistii. Cantati tóte decretele esite in anii absolutismului in caus'a limbilor si veti afla, ca cele mai aspre din ele sunt numai glume pre langa asprim'a legiloru ungurene. Comparati inse cu legile ungurene decretele ministeriale din 1859, 1860 si 1861 cum si proieptulu de lege propusu dietei din 1863/4 pre temeiulu propusetiunii regesti a d'ó'a si cu mau'a pre cogetu marturiésca o.icine, déca acestea din urma nu se potu privi cá mantuitóre de apunerea totala pregatita romaniloru prin susu citati articuli de lege si Ungariei. In legamente inse cu legile despre limba se se citésca si legile presci din 1848 pentrucá se cunósca oricine, in ce focu voiescu se ne bage unionistii cei servili uitati si de demnitatea loru si de a natiunii. Ci despre acestea mai la vale. Destulu ca prin legile ungurene se omóra orice nationalitate.

Artic. XVII este unu provisoriu, prin carele c o m i t e l e s u p r e m u (prefectu) alu facarui tienutu denumesce pre toti functionarii in óresicare cointielegere cu comitetulu centralu. Fiinduca inse comitetele centrale nu se mai aduna, asié prefectulu face in acésta privintia totu cá si unu micu suveranu.

Artic. XVIII despartito in 4 capete si 45 §§ i este legea de presa a Ungariei substituita vechei censure. Din acea lege noi amu mai facutu óresicare estrasu in an. 1861 si l'amu insocitu cu reflexiunile nóstre. Primii doi §§-i sunt scrisi in termini catu se póte mai liberali, urméza inse alti mai multi, carii cu asprimea loru intrecu pe cei mai multi din condic'a penala austriaca, preste acésti unii §§-i contienu termini indoiosi, in doi peri, elastici, pe carii procurorulu séu judecatorii ii potu sucí dupa voi'a loru. Tisztességes erkölcsök datine oneste: care potu fi acelea datine oneste, de care batendu ti jocu se poti intra la temnitia pe 1 anu si se platesci 400 fl. glóba? Dupa § 5 nici o fóia umoristica nu ar potea ecsista. Éra § 6! In vigórea acestuia toti cati aru mai scrie in contra perfectei unitiuari a Transilvaniei cu Ungari'a, ar cadé la **robia** pe patru ani si la glóba de 2000 fl. Mai multu: acelu § 6 in legamente cu dreptolu publicu alu Ungariei ar potea infunda la temnitia inca si pe aceia, carii aru cuteza a scrie, ca Valachi'a si Moldavi'a nu se tienu de corón'a ungurésca.

Calumni'a comisa in contra auctoritatiloru publice si a functionariloru publici se pedepesce cu robia dela 1—2 ani si glóba de 600 si 1000 fiorini. (§ 10, 11.) Calumni'z in contra unui omu privatu are pedépsa pana la 6 luni robia si 300 fl. glóba.

Inse nicairi nu se spune si definesce, ca c e e s t e c a l u m n i' a in presa. Dupa § 24 si 25 sousatulu de calumnitoru nu se póte a-

para, adica acusatulu carele a disu cuiva hotiule, insielatorule etc., avendu ori si ce documente la mana séu martori, nu se póte folosi de ele, din contra acusatoriului i stau in voia a scóte in partea sa ori si osti martori. Unu omu care se simte calumniatu, séu isi inchipuesce calomnia, are terminu doi ani intregi spre a persecuta pe auctoru, redactoru, editoru, tipografu, éra auctoritatea publica siese luni, in care timpu ai se tremuri di si nópte mai pentru totu ce vei fi scrisu, pentrucă e curatu preste putintia, cá adversariulu, voitorulu de reu, misantropulu si persecutorii presei din principiu se nu'i gasésca vreo sentintia, espresiune, proverbu, alusiune, carei se'i dea intielesu de calomnia. Asié dupa acesa lege mai multi corespondinti de astadi ai fóiloru romanesci aru poté fi persecutati pana la temnitia.

Pentru articuli impromutati din alte foi séu carti inca potu fi pedepsiti (art. 33).

Se nu se insiele nimeni prin libertatea de presa ce s'ar pará ca ar domni acum in acestea tieri. La ca astadi nu legea ungurésa e in vigóre, ci cea absolutistica din 1852, dara apoi si asié libertatea ce se vede in tiparitu este numai discretionaria, in catu adica ministeriile schimbanduse din ani in ani au aflatu cu osle a mai lungi frenele pana órecandu; dupa lege inse procurorulu de statu to-ar poté calca multu mai adesea. Cumca asié ceva nu se intempla, respectivii au o multiami mai multu umanitatii auctoritatiloru.

Foile politice care esu pe fiecare di, au a da cautiune cate 10.500 fl., celelalte cate 5250 fl. v. a.; intreprindietoriulu fara cautione va siedea 1 anu in temnitia si va plati 500 fl. glóba. Proprietarii de tipografii inca depunu cautione si anume in Bud'a-Pest'a, cate 4200 éra in alte locuri 2100 fl. v. a.; din contra vine érasi temnitia de 1 anu si 2100 fl. glóba. (Va urmá.)

UNGARI'A. Pest'a 26 Dec. In cercurile cele mai de insemnatate nu se crede cumca se voru restitui legile din 1848 fara premergerea unei revisiuni. Despre miu. Beust se vorbesce, cumca ar fi venitu in Pest'a cá dualistu si a resositu in Vien'a cá centralistu. Scirea din „N. fr. Pr." ca adunarea constitutionala séu senatulu angustu de dincolo de Leit'a se va conchiamá prin o patenta ce va esí la anulu nou, ér' mai redica inimele celе debelate inse neincovoiate ale dualistiloru. —

— Comisiunile pentru cestiunea nationalitatiloru pentru uniunea Transilvaniei, causele materiale ineriecesci si de cultu, nu voru tiené neci o siedintia pana se voru deslegá cestiunile de dreptu de statu. —

Comentariu la adresa'a lui Deák.

Domnulu Deák nea doveditu din nou in proiectulu seu de adresa, ca ungurulu nu este omulu acel'a, care se lase cevasi din pretensiunile sale, tiene aratatu, ca unguru inca si dupa Königgrätz — nu vedu in tierile coróuei St Stefanu, decatu numai civi maghiari de diferite soiuri si confesiuni.

„Cu omagiala reverintia ne rogamu", dice adres'a catra suveranu, — „se nu faca Mai. Vóstra cu neputintia marele opu alu unei impacari multiumitória, prin amesurarea resiedierei constitutiunei nóstre si a intrarei in viétia a continuitatei de dreptu". Nu primimu prin urmare pici o conditiune, nu voimu se scimu decumdata de inimicu, pana candu nu mi se reda *tóta libertatea* constitutionala din 1848, — éca in scurtu voinți'a maghiariloru espresa in elaboratu, ar fi totu acia de atragatoriu si pentru tronu si pentru celelalte popóre, cá tonulu melodicu in care e scrisu. Inse este o melodia, o vechia melodia, care trebue se marturisimu, va fi in stare a ne diregе sufletele neodihnite — in fricosiatu!

Adeveratu — cererea ungariloru nu s'ar poté numi tocmai nelegala, ba din contra in teori'a, de care ei sunt cuprinsi, ar aparé legala, — déca nu ar plesni in facia si tronu si popóre, si imperiu si unitate.

Se vedemu, cum se desvólta acea teoria de dreptu de statu.

Precum fiecare statu, asia si institutiunile intr'insulu trebue se fia create pre base durabile. In principiu este dar' a se recunósce statu continuitatea vietiei unui statu, catu si acesa a institutiuniloru sale. Acésta din urma duce la ide'a *continuitatei de dreptu*, sub care intielegemu mai antaiu principiulu durabilitatei, care va se dica: dreptulu esista in continuu, elu nu se intrerumpe, ci traiesce impreuna cu statulu, in care esista. Precum apoi statulu insusi este espusu la schimbari, asia si dreptulu intr'insulu, cu tóte ca se continua, se póte schimbá si strafórmá, inse acea strafórmare trebue se se faca órasi numai in form'a stabilita totu de acelasiu dreptu, d. e. prin parlamentu, cá potere legislativa, care in totudeun'a sta preste *dreptulu istoricu*, la care nu póte prin urmare schimbá dupa placu si chiaru si desfiintiá *décа vrea*.

La acestea face Deák alusiune candu dice in aline'a 6: „Noi am esprimatu in adresele de mai inainte, ca pana candu legile constitutie nu s'au desfiintiatu pe calea desemnata prin lege, elo sunt a se sustiené si a se esecutá in fapta."

Cu continuitatea de dreptu se lega inca si urmatórea cugetare: ca, déca unu dreptu nou nu este creatu in form'a perfecta legale, ci asia numitulu „octroi", dreptulu celu vechiu printr'asta nu se perde si nu se nimicesce, ci totu-déuna formeza órecare reserva. De acésta reserva se apucara ungurii la 1861, si se tienu inca de dens'a, putemu dice cu unu curagiu de mórte. Prin istori'a dela 1848—1866 s'a intreruptu numai dreptulu mai vechiu alu ungariloru, prin urmare ei caru dela suveranu restituirea acelui dreptu, si inca in totalitate *restitutio in integrum* si asia inainte de ce a fi facutu macar unu pasu directu spre impacare, ca-ci vinu cu continuitatea si dicu: impacarea, care va trebui se aduca órecari stramutari in constitutiune cu sine, se póte face órasi numai pre basa constitutiunei. Aline'a 12 da se ne mai invetie, ca si dreptulu representantiloru natiunei de a poté pnetá cu suveranulu cá cu cesisite parte a legislativei se basésa pre constitutiune, fara de care impacarea nu ar avé fundamentu securu. Vomu vedé, ca nici cu Deák nu-i asia de lesne a te impacá, cu Deák, care tiene mai tare de paragrafu si de litera cá papii de Syllabusulu loru. Nu ne miramu dar' ca adres'a taia discusiunea despre elaboratulu comitetului de 15, in privinti'a regularei causeloru comune, care dice, mai antaiu trebue se trécа in desbaterea comisiunei de 67 membri, apoi se vina inaintea dietei, unde i se va otari sórtea, — si cere restituirea totala a constitutiunei, fara conditiuni anticipative. Acésta insemnéza, se li se dé ungariloru ministeriu cu totu siartulu mai antaiu in mana — apoi voru vedé ei cum 'lu voru intrebuintiá spre o impacare multiumitóre, durabila si statatóre. (Al....)

Se vedemu acuma este pretensiunea lui Deák legala intr'adeveru si acceptabila? da! negresitu, — déca ungurii nu ar fi capitulatu la Világos inainte ostirei imperatesci, nu ar fi capitulatu inainte celoralalte popóre amenintiate in drepturile loru; dar' nici macar atunci — ca-ci e silu pre cineva se fia unguru, candu Ddieu l'a facutu romanu si slavo — si in casu candu elu nu s'ar opune acelei sile — este nu mai pucinu decatu o simpla nelegiuire. Bine, ca d. Deák este patrunsu de celu mai nobilu simtiementu juridicu, candu cere, ce dupa parerea s'a este cu dreptu a cere, dar' d. Deák este mai multu nationalistu si patriotu unguru cá orice alt's, — simtiemintele sale se oglindéza numai intr'o mare si ferice Ungaria, cu unu poporu — ungurescu! — Nu insiéla inse acea oglindá? Nu ar fi bine se se mai uite si intr'alt'a care arata pre marele patriotu, nu cá unguru, ci cá omu? — Nu póte se fia o Ungaria ferice in care tieri si popóre se fia libere, multiumite? Nu! ca-ci legile din 1848 nu voiescu acésta, ele si in ele Diu Deák voiesce numai o tiéra — ungurésca si unu poporu — ungurescu. Ce sunt inse legile din 1848? Istori'a anului, care le-a nascutu ni o spune. Nascerea loru a fostu mórtea loru. Din momentulu acel'a, candu ungurii, privindu standartulu francesu pe palatiulu republicei — a carui inscriptiune era „libertate pentru toti" — s'au otaritu a face legile acele asupritórie din 1848, — din momentulu acel'a sórtea a si aruncatu verdictulu asupra loru. Candu ungurii s'au luptatu pentru legile acele — luptatu s'au pentru libertate si independintia? Ar fi o blasfemare a acestoru daruri ddiecesci, candu cineva ar crede acésta. Insemnéza a fi plecatu la lupt'a pentru libertate, candu dupa flamur'a tricolora, tercie fórele si catosiele pregatite pentru nationalistii, cari au aparatu dreptulu popóreloru la Blasiu si Agram? Nu, ungurii nu s'au luptatu pentru libertate, ca ci aveau destula — nici pentru nedependintia, ci s'au luptatu pentru suprematia, pentru invingerea absolutismului — numésce-se si constitutionalu, — s'au luptatu pentru nemicirea oricarei umbre de independintia nationale.

Onórea nu era a ungariloru, éra a celoralalte popóre — ele s'au luptatu pentru viétia si pentru libertate si Europ'a, care s'a otatu si a vediutu — *lea recunoscutu acésta onóre.* —

(Va urmá.)

AUSTRI'A INFER. Vien'a. „Wiener Abendpost" observéza despre escursiunea min. Beust in Pest'a, ca a vrutu numai se se informeze in locu, despre relatiunile domnitórie intre barbatii de statu maghiari; éra scirea ce circula din gura in gura prin Vien'a asigura, ca ministrulu Beust'a vrutu a convinge in persóna pre capii dietei magliare, cumca cabinetulu nu se tiene indreptatitu a face mai multe concesiuni decatu cele din rescriptu, inainte de ce ar vedé si opiniunile representantiloru celoralalti si tieriloru. Asia se crede in convocarea senatului angustu, care prin deputatiuni se se coinciléga cu dieta maghiara. —

Adresa Croatiei si cuventarea ce o tienù episcopulu Stoszmayer la Mai, facù mare impresiune in centralisti si de comunu in toti cei ce se stoca de *frigarile* panslavismului. — Unu incidentu neplacutu se intemplá si croatiloru. — Unu proprietariu mare din deputatiune croata cu numele Jelacic facù o visita in cancelari'a aulica croata la o persóna; intru acesa intrandu cancelariulu Kusevic, incepù conversatiune politica cu elu; proprietariulu inse se dechiará, ca déca cancelariulu nu va incetá cu dialogulu, va parasi cancelari'a, si asia esi Kosevic mai nainte din cancelaria, care a stinsu in conversatione despre votulu de reinerédere, ce i venise pre tapetu in dieta croata si in adresa. — Incidentu, de care nu pré scapa ómenii siovatori in politica. —

Cronica esterna.

Turci'a a reclamatu oficialu prin o nota energica la regimulu grecescu din causa, pentruca afara de voluntari, debarcara in Candia, si ostasi grecesci si afara de acést'a pre la granitiele tierei se concentréza trupe grecesci. Not'a face pre regimulu grecescu respundatoriu despre tóte urmarile. Incordarea inimicitieloru a inceputu. De alta parte stato in Tesali'a grecii catu si albanii, montenegrini, bosniatii, bulgarii, serbii au apucatu a se aruncá in bracele resolutiunei, cá se incépa cu totii de odata a'si scuturá jugulu turcescu.

Candiotii inca totu se sustienu in muntii insulei, cu tóte ca Turci'a are vre-o 50 mii trupe si insul'a au mai incungiurat'o cu corabii. In adeveru e de miratu resolutiunea cea antica a greciloru din Creta, inse si ceilalti greci pe unde se afla si anumitu cei din Syra potu servi de esemplu pentru sacrificare in causele nationale, fiinduca s'au otaritu chiaru si a ajuna o di pe septemana si pretiulu mancarii se'iu dè pentru causa'a insurectiunii grecesci. Astufeliu de esemplu la noi ar poté serví spre alte scopuri de cultura si inaintare fara cá se plutimu séu se mergemu calea raculni intru asecurarea viitoriului pentru care ar trebui se ne vindemu si camési'a! —

ROMANI'A. Adunarea Leguitóre. Siedinti'a de la 14 Decembre.

Se citesce unu mesagiu prin care d. Ministru de Resbelu cere, pentru contingentele armatei pentru anulu 1867 unu adaosu de 6,100 ómeni.

Se citesce **Adresa** precum s'a redactatu din nou si care este si a remasu precum urméza:

„Maria T'al Marea dorintia nationale a unirii sub unu principe ereditariu din una familia domnitoria d'ale Europei s'a indeplinitu. Suntemu fericiti, prea inalte dómne, d'a fi repres ntantii nationii intregi pentru a felicita la acésta ocasiune pe Maria T'a fondatoriulu starii politice, care a dorit o si a sclamat'o necontenitu nationea romana prin tóte adunarile ei legiuitóre, si care menita a face in viitoriu din tiér'a nóstra unu statu cu stabilitate politica si cu garantie puterice de ordine, de desvoltare si de nestirnare nationale. Suntemu cu statu mai fericiti Maria T'a, a ve felicita, fiindu ca romanii cu stabilirea unei dinastie au vediutu suindose pe tronulu lui Stefanu celu mare si alu lui Michaiu Vitézulu pe urmasiulu unei ilustre familia care prin eroii sei au fondatu marimea si glori'a patriei sále.

Constitutiunea nóstra, Maria T'a fiind in adeveru oper'a natiunii inasi, suntem tieti otariti a o mantiné sacra si neviolabile; si ne socotimu datori a pune tóte legile tierii in armonia cu acésta constitutiune.

Tiéra intréga, Maria T'a, a vediutu cu bucuria consacrarea data de inalta pórta si de puterile garanti asiedimentului nostru politicu, si acésta bucuria a fostu cu atatu mai vie, cu atatu mai generale ca s'a dobanditu acésta consacrare fara a se jieni catosi de pucinu vre unulu din drepturile tiérei.

Apelulu facutu de Maria T'a, de a ne tiné cu intielepciune in cerculu drepturiloru si alu aspirationiloru nóstre cele legitime a aflatu unu resunetu cu atatu mai adencu in animile si in cugetarile nóstre, cu catu suntemu convinsi ca numai in cerculu acelora drepturi, consacrate prin tractatulu de Paris, care ne garantéza neutralitatea teritoriului romanu, putemu afla stabilitatea si neatirnarea nationale la care tiene mai presusu de tóte intréga Romani'a.

Cu totii, pré inaltiate Dómne, respundemu la apelulu caldurosu ce ne faceti, candu ne diceti: „La lucru, romani.“ Vedemu, Mari'a T'a cate greutati spésa la noi producerea, cate lipsuri de garantie, neseparate impedica la noi lucrulu, acea singura sórginte a averii si a bogatiei nationale. Ne vomu ocupa dar cu una mare seriositate a da astadi muncei si producerii agricole, singura industria a tiérei nóstre, garantiele neaparate. Astfelu numai, Maria T'a, vomu ajunge la calea acea prospera care ne-o aretati si care duce natiunile la civilisatiune, la bogatia si la taria.

Lipsa de controlu, lipsa de respundere seriósa a acelora cari sunt chiamati a intrebuintia banii publici, a deschisu portile la abusuri intr'unu gradu necunoscutu anca in tiéra nóstra, intr'unu gradu inspaimantatoriu. Vomu da Mariei Tale totu concursulu nostru pentru a supune la una adeverata respundere, la una dare de séma seriósa pe toti acei-a, cari au in manile loru una parte din puterea statului, una parte din banii publici.

Starea finantiaria a tiérei atrage mai cu séma tóta a nóstra luare aminte: ea cere una vindecare rapede si seriósa; acea vindecare vomu cautao in ecilibrarea budgetului, prin economii, singurulu mid'locu de a nu seca isvórele productóre ale tiérei.

Suntemu adencu convinsi, pré inalte Dómne, ca veti implini cu mendria si cu consciintia misionea ce v'a incredintiatu tiéra, asemenea si noi ne vomu intrani in giurulu Mariei T'ale pentru ca se póta ajunge patri'a nóstra la desvoltarea la care are dreptu.

Suntemu asemene incredintiati, Maria T'a ca abusurile voru fi lovite cu justia ori unde se voru afla; veti afla in noi totu déuna concursulu celu mai sincero si celu mai leale si vomu fi fericiti a dovedi Mariei T'ale ca nimeni din noi nu este insufletitu de alta ambitiune de catu de acea de a face binele tiérei.

Dutne voia Maria T'a a ve rosti, din adencilu animei, recunoscintia tiérei ca ati primitu a impartasi sórtea patriei nóstre, si a ve areta anca unadata fericirea ce o simtimu de a avé pe tronulu Romaniei unu principe inasetatu cu tóte virtutile cari potu face fericirea unei nstiuni

Se traiesci Maria T'a!

— In 16. Eri la 1 óra dupa amédi, M. S. incongiuratu de dnii ministri, de casa militare si civila, a primitu in sala tronului deputatiunea camerei care la infaciosiatu adres'a, d. Lascar Catargiu, presiedintiele adunarei, a citit adres'a.

M. S. a respunsu:

„Domniloru! Ve multimesecu din tóta anima pentru urarile si pentru simtimentele sincere ce 'mi esprimati ca representanti ai natiunei. Primescu cu fericire acésta adresa, care 'mi este una dovada despre bunele dispositiuni de cari este animata corpulu legiuitoru si care 'mi afirma ca nu veti intardia a realisa aceste cuvinte in fapte.

„Catu pentru mine, me veti gasi dina si nóptea la lucru si voiu sacrifica totu pentru cá se implinescu cu mendria si consciintia frumósa misiunea ce tiéra 'mi a incredintiatu, si se-i asicuru fericirea si prosperitatea.“

— Despre despaterile adresei reportamu, ca dupa cuventarea d. Ionescu, care face omagiu divanuriloru ad hoc (1857), a caroru dorintia s'a indeplinitu acum prin ereditatea tronului, principe ereditariu si regimele constitutionnale in tóta puterea cuventului, aduce apoi omagiu si principelui, uniri si constitutiunii Romaniei, resfira banuelele despre conditionile recunóscerii principelui, anumitu pentru sporirea tributului, dicendu, ca acést'a nu se póte face fara votulu camerei si amer'a va fi libera se judece, de se póte primi séu nu, inchisiandu, ca prin fondarea definitiva a regimului constitutionalu s'au implinitu tóte dorintiele tierei. Unii ceru votarea in totalu a adresei, altii voru continuarea desbatelloru. Cogalniceanu vré a vorbi cá se scia alegatorii opiniunile lui. I. Bratianu cere inchiderea loru, cá se se evite reinnoirea luptelloru. D. Ionescu dice, ca Cogalniceanu declhiara, ca va votá art. din adresa, care vorbesce despre recunóscerea principelui Carolu cá si pe tóte celelalte, inse cu reserva, cá candu ministeriulu va infaciosiá actele diplomatice, se le póta combate de ei vor paré rele. I. Bratianu dechiara: toti ne facemu acea reserva. Si asia se votésa adres'a §. din § si in totalu. Si se votésa adres'a cu 104 bila albe si 5 negre, dd. Rosnovanu, Tacu, Georgiu, Aslanu si Popasu dechiara, ca se abtienu cerendu coventu de motivare, inse refusandulise, adres'a se otarí a se presentá Mariei Sale decidenduse siedintí'a viitóre pe 16 Dec. —

— Batalionulu de pompieri din Bucuresci se compune de 4 companii, unu plutonu afara din rondu si unu plutonu de trenu de ecuipage, scrie „Monitorulu“.

In Europ'a cealalta nemica importantu. —

Novissimu. Telegramu.

Vien'a 31 Dec. Bugetulu statului s'a publicatu. Spese 433.896,000, venitu 407.297,000. Deficitu 26.599,000 Din anulu trecutu alte 51.034,000 prin urmare 77.633,000 deficitu. Finantí'a are la dispositiune 79.495.000 asiadara prisosescu 1.862,000. Legea intregirei armatei s'a publicatu. 59 policari mesura. Servitiulu 6 ani si 6 reserva. Se voru reorutá dela 18—21 ani. Studintii cu testimoniu bune sierbescu in pace unu anu respectandouse pentru posturile de ofiari la reserva. Tacs'a de liberare incetésa. Legea are valóre dela 1-a Ianuariu. —

Nr. 1611/civ. 2—3

Edictu.

Din partea judecatoriei singulare delegata pentru cerculu Branului in Zernesci, se face cunoscutu, cumca cu resolutiunea judecatoriei districtuale a Fagarasiului dim 7 Decembre a. c. Nr. 2129/civ. la cererea lui Ioane Surdu din Macelu ioferiere s'a concesu vendiarea realitatiloru lui Arone Cosianu din Pescera pentru o datoria de 28 galbini in natura si 68 fl. 6 cr. v. a. c. s. c.

Terminulu vendiarei s'a defiptu pre 30 Ianuariu si 14 Fauru 1867 totudeuna la 10 óre inainte de amédiu in facia locului in Pescera (Branu).

Realitatile destinate spre vendiare si pretiuite cu 195 fl. v. a. constau in urmatórele:

1. Casa de lemnu cu curtea in Pescera sub Nr. cons. 89.
2. Fenaulu din pregiorulu casei sub Nr. top. 10,332 in marime de 1 jug. 1374 □°.
3. Pascinea totu acolo sub Nr. top. 10,357, in marime de 1224 □°.
4. Partea de munte numita „Pietri“ pre teritoriulu Pescarei in marime de 4½ ot'a séu aprosimativu de 80 jug. pasciune.

Acestea realitati se voru vinde numai la terminulu alu II-lea sub pretiulu estimarei.

Conditiunile mai deaprópe se potu vedé in cancelari'a judecatoriei acesteia.

Acela carui si au castigatu vreunu dreptu asupra realitatiloru de susu au asi insinuá pretensiunile loru pana la terminulu vendiarei, ca la din contra nu se voru mai luá in consideratiune.

Zernesci in 17 December 1866.

Nr. 1611/civ. 2—3

Edictu.

Din partea judecatoriei delegata Branéna in Zernesci se face cunoscutu, cumca cu resolutiunea judecatoriei districtuale a Fagarasiului din 7 Dec. a. c. Nr. 2371/civ. s'a concesu la cererea Saftei Carstea Briata din Sohodolu vendiarea realitatiloru lui Demetriu Briata totu de acolo pentru o pretensiune de 292 fl 30 cr. v.a. seu 117 fl. 10 cr. v. a. c. s. c.

Terminulu de vendiare s'a defiptu pre 28 Ianuariu si pre 11 Fauru 1867 totudeuna la 9 óre a. a. in Sohodolu (Branu). Realitatile destinate spre vendiare si pretiuite preste totu cu 201 fl. v. a constau in urmatórele:

1. Una casa de lemnu si curtea in Sohodolu sub Nr. 118
2. Una fenatiu sub Nr. top. 741 in marime de 180 □°.
3. „ „ „ „ 745 „ „ 645 □°.
4. „ „ „ „ 746 „ de 1 jug. 336 □°.

Tóte acestea aflatoria in Sohodolu. Realitatile acestea se voru vinde numai la terminulu alu II-lea sub pretiulu estimarei. Conditiunile mai deaprópe se potu vedé in cancelaria acestei judecatoria.

Acela carui si au castigatu vreunu dreptu pre realitatile de susu au asi insinuá pretensiunile loru pana la terminulu 1., ca la din contra nu se voru lua in consideratiune.

Zernesci in 17 Dec. 1866.

4177—1866. 1—3

Publicatiune.

Din partea administratiunei politice a magistratului lui reg. cetate Clusiu se aduce la cunoscintia publica; cumca s'a decisu, cá luminarea lampeloru in cetate si in suburbie dela 1-a Martiu anului viitoriu 1867 pana la finitulu aceluiasiu prin gremiu se se manipuleze; spre care scopu are necesitate cetatea de 230—230 centenari fotogenu de calitate buna, destilatu, fara asiedementu, care intreprindietoriulu in 1-a si 16 di a fiacarei luni in tóta diuumetate luna cate 11 centenari fotogenu va fi datoriu a administrá magistratului; éra decumva intreprindietoriulu ar ecsoperá unu transportu de cantitate mai mare, atunci intreprindietoriulu e indatoratu superplusulu alu depune intru o localitati cu spesele proprie edificanda in locuiu, care lu va destina oficiulu politialu; despre care toti aceia, cari doresecu a concurge la acésta intreprindere, sunt provocate pana in 20 Ianuariu an. viit. 1867 se-si dé ofertele sale la oficiulu magistratuale insemnanduse, ca acelu oferentu se va privi de intreprindietoriu, care va dá ofertu mai favorabile.

Din siedinti'a magistratuala a lib. r. cetate Clusiu in 22 Decembre 1866.

Andreiu Elekes, notariu.

Depositulu principalu

alu c. r.

fabrice de chartia din St. Petru

in provisiunea lui

GUSTAVU NOSZKA,

targulu mereloru Nr. 92 recomenda

chartia de scrisu, de epistole, de tiparíu si de pachetatu,

care se afla la densulu, pre alesu bine sortitu. g

Pré renumit'a

c. r. priv.

fabrica de lampe cu petroleu si fotogenu

a

fratiloru Brüner din Vien'a

tiene in Brasiovu unu depositu, provisionatu de

GUSTAVU NOSZKA,

targulu mereloru Nr. 92,

si are o catatime de **lampe** pentru **mesa, economisatórie,** pentru **cuina, resbolu (stateve),** pentru **fabrici,** pentru **torsu,** si diferite specie de **lampe de acatiatu,** care se ofereseu cumperatoriloru pre alesu pre lunga pretiuri modeste g

---

Cursurile la burs'a in 31. Dec. 1866 ata asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 19 cr. v.
Augsburg	—	—	129 „ 80 „
London	—	—	130 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	57 „ 50 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			61 „ 20 „
Actiile bancului	—	—	715 „ — „
„ creditului	—	—	149 „ 80 „

DD. cu creditele se grabésca! —

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparíulu lui

JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.